

Statsråd Kari Nessa Nordtun

Att: postmottak@kd.dep.no

Oslo, 19.12.2024

Diabetesforbundets innspill til statsbudsjett for 2026

Diabetesforbundet er en uavhengig interesseorganisasjon for personer med diabetes og andre som er interessert i diabetes. Forbundet ble stiftet i 1948 og har omkring 33 000 medlemmer. Diabetesforbundet jobber for et godt liv med diabetes – og en framtid uten.

Om diabetes i Norge

Norge har sluttet seg til WHO og FNs bærekraftsmål om å redusere for tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer med 33 prosent innen 2030. På et overordnet nivå ligger Norge godt an, men for målene om å øke den fysiske aktiviteten og stoppe økningen i diabetes og fedme, går det i feil retning.

Diabetes er en alvorlig og kompleks sykdom, der mangelfull blodsukkerkontroll kan gi komplikasjoner i hjerte, øyne, nyrer og føtter. Ifølge Folkehelseinstituttet har 270 000 personer en diabetesdiagnose i Norge. I tillegg estimeres det med at 60 000 personer har diabetes type 2 uten å være diagnostisert. Forekomsten av diabetes type 2 øker fordi befolkningen blir eldre og fordi flere har overvekt eller fedme.

En studie utført av Folkehelseinstituttet i 2023 viser at diabetes er på åttende plass av sykdommer med høyest helseutgifter. Samfunnskostnader som sykefravær og trygd er ikke inkludert i denne studien. En annen studie utført av Oslo Economics i 2021 viser at diabetes type 2 samlet sett koster samfunnet 46 milliarder i året. 9 milliarder går til behandling, men den største utgiften er sykefravær, uførhet, nedsatt produksjon, lavere livskvalitet og tapte leveår. Det koster samfunnet 37 milliarder i året.

For å styrke folkehelsen og redusere samfunnskostnadene av diabetes, må myndighetene gjøre mer for å utjevne ulikhet i helse. Det må legges til rette for at alle kan ta sunne valg. I tillegg må den offentlige helsetjenesten forebygge diabeteskomplikasjoner bedre enn i dag.

Diabetesforbundet ber regjeringen om:

- 100 millioner til innføring av næringsrikt og gratis daglig skolemåltid
- 100 millioner til oppstart av program for daglig fysisk aktivitet i skolen
- økt grunnbemanning i skole og barnehage

Næringsrik og gratis skolemat

Omtrent 102 600 barn¹ vokser opp i vedvarende lavinntekt i Norge. Å vokse opp i lavinntekt påvirker barnas livssjanser, helse og risiko for ikke-smittsomme sykdommer. Syv av ti voksne nordmenn, én av fire ungdommer og hver sjettede niåring veier for mye i Norge. Å tilby alle barn et daglig sunt skolemåltid, i kombinasjon med fysisk aktivitet, vil bidra til flere barn etablerer sunne levevaner tidlig i livet. Diabetesforbundet ber regjeringen overholde sine løfter i Hurdalsplattformen og bevilge midler til innføring av et gratis næringsrikt skolemåltid for elever i grunnskolen. Skolemåltidet må være i tråd med de nasjonale kostholdsrådene og tilgjengelig for alle elever i hele landet, med rom for lokale tilpasninger. Diabetesforbundet viser også til Ekspertgruppa effektive kostholdstiltaks² rapport som anbefaler innføring av daglig gratis frukt og grønt til elever i barnehage, grunnskole og videregående.

Diabetesforbundet ber om 100 millioner til innføring av et næringsrikt og gratis daglig skolemåltid.

Økt daglig fysisk aktivitet i skolen

Fysisk aktivitet i barndommen danner grunnlaget for god helse, mestring og velvære som voksen. Sammen med gratis skolemat vil daglig fysisk aktivitet styrke barns forutsetning for læring og mestring. Det vil også bidra til å forebygge sykdom og helseulikhet. Forskning viser at aktivitetsnivået hos barn og unge synker med økende alder, og at inaktivitet rammer sosialt skjevt. Blant norske 15-åringer er det bare halvparten som tilfredsstillende anbefalingen om 60 minutters daglig aktivitet. Det er også dokumentert at én times fysisk aktivitet hver dag gir bedre helse for dem som trenger det mest. Innføring av daglig fysisk aktivitet i skolen vil kreve at det settes av midler til kompetanseheving av ansatte i skolen, og i enkelte tilfeller utbedring av skolens uteområder, og innkjøp av nødvendig utstyr.

Diabetesforbundet ber om 100 millioner til oppstart av program for daglig fysisk aktivitet i skolen

Økt grunnbemanning i barnehage og skole

For at barn med diabetes skal ha et godt læringsmiljø og være trygge, er det avgjørende med tilgjengelige voksne med grunnleggende kunnskap om diabetesbehandling. Det teknologiske behandlingstilbudet til barn og voksne med diabetes blir stadig bedre og mer avansert. Det er positivt for behandlingen, men betyr samtidig at utstyret kan være for avansert de aller yngste barna å operere helt alene.

I dagens regelverk faller ofte barn med kronisk sykdom utenom kriteriene for å få vedtak på assistent. Mange barn med diabetes har heller ikke behov for én til én assistent.

¹ [Færre barn lever i familier med lavinntekt – SSB](#)

² [Effektive kostholdstiltak - regjeringen.no](#)

diabetesforbundet

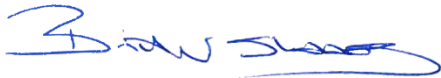
Hvor tett oppfølging et barn med diabetes trenger avhenger av en rekke ulike faktorer som alder, modenhet og hvorvidt barnet har et godt regulert blodsukker eller ikke. Felles for alle, er at de trenger tilgjengelige voksne som kjenner deres diabetes, og som har tilstrekkelig kunnskap om diabetesbehandlingen til å gi nødvendig hjelp.

I barnehagens rammeplaner og skolens lærerplaner får de pedagogisk ansatte stadig flere oppgaver som ikke er opplæringsoppgaver. Det forventes ofte at pedagogiske personalet skal løse disse oppgavene, til tross for at det er mangel på pedagogisk ansatte. Diabetesforbundet mener derfor at grunnbemanningen i barnehage og skole må styrkes. Det vil gi barn med diabetes en tryggere barnehage- og skolehverdag, og de pedagogisk ansatte bedre kapasitet til å følge opp hver enkelt barns faglige behov.

Diabetesforbundet ber om økt grunnbemanning i skole og barnehage for å ivareta barn med nedsatt funksjonsevne bedre.

Diabetesforbundet ønsker regjeringen lykke til med statsbudsjett for 2026. Ved spørsmål ta kontakt med Ingvild Eilertsen, kommunikasjonssjef i Diabetesforbundet på tlf: 98698441.

Med vennlig hilsen

Britt Inger Skaanes

Generalsekretær i Diabetesforbundet